

Protocol Ernstige Reken/Wiskunde problematiek en Dyscalculie

Naam notitie	Dyscalculieprotocol
Portefeuillehouder	Angela Jeuken/ Cathelijne Beekmans
Datum en versienummer	10 januari 2020 Versie 2
Vastgesteld in schoolleiding : nog niet	
Instemming Medezeggenschapsraad: nog niet	

Protocol Ernstige Reken/ Wiskunde problematiek en Dyscalculie

Inhoudsopgave

1. Inleiding	pag. 3
2. Wat is ERWD (Ernstige Reken/ Wiskunde problematiek en Dyscalculie)?	3
3. Signalering en doorverwijzen	3
4. ERWD (Ernstige Reken/ Wiskunde problematiek en Dyscalculie) begeleiding	4
4.1 Voorlichting over dyscalculie	4
4.2 Hulp op maat	4
4.3 Remedial teaching	4
5. Compenserende faciliteiten	5
5.1 Dyscalculieverklaring	5
5.2 Dyscalculiepas	5
5.3 Algemene faciliteiten	5
5.4 Schoolexamens en CSE	6
6. Dispenserende maatregelen	6
6.1 Bij het maken van huiswerk, overhoringen en proefwerken	6
6.2 Bij rekenen, wiskunde en profielkeuze	6
6.3 Bij schoolexamen en Centraal Examen	7
7. Bijlage met informatiebronnen	8

1. Inleiding

In het ERWD protocol van het Citadel College wordt uitleg gegeven over Ernstige Reken/ Wiskunde problematiek en Dyscalculie en wordt besproken hoe leerlingen met eventuele (ERW)D gesignaleerd, verwezen onderzocht en/of begeleid worden. Tot slot komt het ERWD beleid in verschillende geledingen aan de orde.

2. Wat is Dyscalculie en wat is Ernstige Reken- en Wiskunde Problematiek?

Dyscalculie betekent letterlijk: “niet kunnen berekenen/ slecht kunnen rekenen”. Het is een leerstoornis, gedefinieerd als een ernstig rekenprobleem ondanks langdurige deskundige begeleiding en zorgvuldige afstemming, dat hardnekkig blijft en onveranderd blijft bestaan. De rekenproblemen worden niet veroorzaakt door een (algemeen) gebrek aan intelligentie. De rekenvaardigheden liggen juist aanzienlijk beneden het verwachte niveau dat hoort bij leeftijd, intelligentie en opleiding.

Als een leerling niet voldoet aan de dyscalculie-criteria is er wellicht sprake van een Ernstig Reken- en Wiskundeprobleem (ERW). Ernstige Reken- en Wiskunde-problemen ontstaan wanneer het gedurende langere tijd niet lukt om de juiste afstemming te realiseren van het onderwijsaanbod op de onderwijsbehoeften van de leerling. Een leerling heeft dan minder aanleg maar is wel leerbaar. Deze leerbaarheid moet wel tijdig worden aangesproken.

3. Signaleren en doorverwijzen

Alle eerstejaars leerlingen worden via Dia leerlingvolgsysteem getoetst. Deze toetsing vindt aan het begin en tegen het einde van leerjaar 1 plaats. Uit de Dia-resultaten van Toets 0 komt naar voren op wat voor een rekenniveau de leerling start in het Voortgezet Onderwijs. Scoort de leerling op het onderdeel Rekenen onder de laagste 10% en was er op de basisschool ook al uitval op het gebied van Rekenen, dan wordt er via de mentor en de Reken/ Wiskundeducent geadviseerd om Hulp op Maat (HOM) rekenlessen te volgen. De HOM rekenlessen starten altijd na de herfstvakantie en worden wekelijks tot het einde van het schooljaar gegeven.

Eind leerjaar 1 wordt Dia Toets 1 afgenomen om opnieuw het rekenniveau te bepalen. De rekenresultaten worden bekeken door de mentor, de Reken/Wiskundeducent en daar waar nodig ook door de remedial teacher.

Mocht een leerling ondanks extra inspanningen via HOM rekenlessen geen vooruitgang boeken, dan wordt de remedial teacher ingeschakeld om een diagnostische rekentoets af te nemen. De remedial teacher kan aan de hand van al deze gegevens een dyscalculie-onderzoek adviseren. Het vervolgonderzoek vindt extern plaats en de kosten hiervoor komen ten lasten van de ouders. Het is niet verplicht voor ouders om het advies voor een vervolgonderzoek op te volgen.

4. (ERW) Dyscalculie begeleiding

4.1 Voorlichting over (ERW) Dyscalculie

Aan het begin van het schooljaar worden alle eerstejaars leerlingen met gediagnosticeerde dyscalculie door de remedial teacher voorgelicht over de mogelijke faciliteiten voor leerlingen met dyscalculie op het Citadel College. Tijdens deze voorlichting krijgen de leerlingen met een dyscalculieverklaring een dyscalculiepas en standaard rekenkaarten 1, 2 en/of 3 uitgereikt.

Bij zij-instromers met dyscalculie en zittende leerlingen die tussentijds een dyscalculieverklaring hebben gekregen, vindt voorlichting over dyscalculie plaats middels een persoonlijk gesprek met de remedial teacher. De ouders en de mentor worden hierover door de remedial teacher geïnformeerd.

4.2 Hulp Op Maat.

Hulp Op Maat is een vorm van bijles op het Citadel College, die door de leerling gevolgd kan worden. Hulp Op Maat (HOM) is er voor leerjaar 1 en 2. Een leerling mag op eigen initiatief deelnemen aan de Hulp op Maat lessen. Tijdens een HOM-uur kan er door de docent extra oefenmateriaal aangereikt worden.

Als leerlingen met (ERW) Dyscalculie moeite krijgen met het volgen en begrijpen van de leerstof zal de mentor of de docent hem/ haar adviseren om Hulp op Maat voor Rekenen/Wiskunde te volgen. De remedial teacher kan in overleg met de HOM docent remediërend lesmateriaal aanleveren voor de leerling met dyscalculie. Hulp op Maat wordt buiten de reguliere lestijd gegeven. Hulp op Maat start in periode twee en loopt gedurende de rest van het schooljaar door.

4.3 Remedial teaching

Indien een leerling, ondanks extra aandacht in de vorm van HOM, blijft vastlopen bij specifieke vakken, bespreekt de mentor of vakdocent dit met de afdelingsleider. De afdelingsleider meldt de leerling vervolgens aan bij de zorgcoördinator. De zorgcoördinator bekijkt of ondersteuning door de remedial teacher nodig is. De ondersteuning wordt per jaar vastgesteld en bedraagt maximaal 5 uur.

Voor aanvang van de ondersteuning stelt de remedial teacher een handelingsplan op en bespreekt dat met de mentor, docent, ouders en leerling. Na afloop van het traject vindt er een evaluatie plaats. Het handelingsplan en de evaluatie worden toegevoegd aan het digitale dossier van de leerling. Op deze wijze kan bij eventuele schoolverandering informatie doorgespeeld worden over de hulp die de leerling heeft ontvangen.

5. Compenserende faciliteiten

5.1 Dyscalculieverklaring

In het dossier van de leerling dienen het onderzoeksverslag en de dyscalculieverklaring aanwezig te zijn. De ouders leveren deze documenten bij aannahme of na vaststelling van dyscalculie in bij de leerlingenadministratie. De zorgcoördinator en remedial teacher op het Citadel College dragen er zorg voor dat alle docenten van leerlingen met een dyscalculieverklaring op de hoogte zijn van de specifieke problemen van de betreffende leerling.

5.2 Dyscalculiepas

De eerstejaars leerlingen met dyscalculie ontvangen na de voorlichtingsbijeenkomst over dyscalculie aan het begin van het schooljaar een dyscalculiepas. Zij-instromers met dyscalculie en zittende leerlingen die tussentijds een dyscalculieverklaring hebben gekregen krijgen een week na het persoonlijk gesprek met de remedial teacher een dyscalculiepas.

Op de dyscalculiepas staan de algemene faciliteiten genoemd die gelden voor leerlingen met dyscalculie.

5.3 Algemene faciliteiten

Van de docenten wordt verwacht dat zij in hun lessen werken met de richtlijnen op de dyscalculiepas. Hierbij dient wel aangetekend te worden dat deze faciliteiten door de vakdocenten beoordeeld mogen worden op haalbaarheid binnen de geldende lessituatie.

- Recht op 25% extra tijd tot een maximum van dertig minuten. Dat geldt bij alle vakken met rekenkundige opgaven in de toetsen. Bestaat de toets voor minder dan de helft uit rekenkundige opgaven dan krijgt de leerling maximaal de helft van de toegestane verlenging (1/8) .
- Extra mondelinge uitleg en/of mondelinge overhoring.
- Verminderd aantal rekenopgaven van hetzelfde type maken tijdens de les en een verminderd aantal huiswerkopdrachten op krijgen.
- Het aantal rekenopgaven bij SO's en proefwerken kunnen verminderd worden, maar dan vervalt wel de mogelijkheid van extra tijd.
- Het gebruik van een rekenmachine mits toegestaan volgens landelijke richtlijnen
- Het gebruik van standaard rekenkaart 1, 2 en/of 3 tijdens de les, SO's, proefwerken, de Rekentoets, Schoolexamens en het Centraal Schriftelijk Examen.

5.4 Schoolexamens en Centraal Schriftelijk Examen

Een leerling met dyscalculie kan op grond van [artikel 55 van het Eindexamenbesluit](#) in aanmerking komen voor 25% tijdsverlenging met een maximum van een half uur tijdens schoolexamens en tijdens het Centraal Schriftelijk Examen Wiskunde, Economie en bij vakken met enig rekenwerk. De leerling moet hiervoor in het bezit zijn van een dyscalculie-verklaring, opgesteld door een orthopedagoog of psycholoog.

Een leerling met dyscalculie kan tijdens Schoolexamens en het Centraal Schriftelijk Examen gebruik maken van de standaardkaart 1, 2 en/of 3 bij Wiskunde, Economie en bij vakken met enig rekenwerk.

6. Dispenserende maatregelen

6.1 Bij het maken van klassenwerk, huiswerk, SO 's en proefwerken

Tijdens de les mag, daar waar de docent dit toestaat, een leerling met Ernstige Reken/ Wiskunde problematiek en Dyscalculie een verminderd aantal opgaven maken en een verminderd aantal huiswerkopdrachten op krijgen.

Het aantal rekenopgaven kan in overleg met de desbetreffende docent bij SO 's en proefwerken verminderd worden, maar dan vervalt wel de 25% extra tijd.

6.2 Volgen van de lessen Rekenen en Wiskunde en Profielkeuze

Het is bij de wet bepaald dat er in de onderbouw van het vmbo, havo en vwo geen vrijstelling mogelijk is voor Rekenen/ Wiskunde. Ook niet voor leerlingen met dyscalculie.

Bij hoge uitzondering is er in de onderbouw aanpassing van het programma voor Rekenen/ Wiskunde mogelijk. In zo'n geval moet de studielast voor het desbetreffende vak van de leerling hetzelfde blijven. Als ouders willen dat hun zoon of dochter in aanmerking komt voor een aangepast Reken/ Wiskundeprogramma, moet daarvoor een schriftelijk verzoek ingediend worden bij de directie.

Alle leerlingen, met uitzondering van vwo-leerlingen, kunnen een profiel kiezen zonder wiskunde.

Havoleerlingen moeten dan het profiel Cultuur en Maatschappij kiezen. Zij volgen dan wel het vak Rekenen.

In het vmbo is in de sector Zorg en Welzijn het vak Wiskunde een keuzevak en dus niet verplicht. Zij volgen dan wel het vak Rekenen.

Het Citadel College vindt het belangrijk om zijn leerlingen goed voorbereid door te laten stromen naar vervolgopleidingen. Wanneer ouders en de leerling een aangepast programma voor Rekenen/ Wiskunde wenselijk achten, zal door de directie niet altijd toestemming worden verleend. De directie bekijkt hierbij ieder verzoek afzonderlijk.

6.3 Schoolexamens en Centraal Schriftelijk Examen

De directie mag op grond van artikel 55 van het examenbesluit *de wijze van examinering* aanpassen.

Op grond van de Wet gelijke behandeling mag de school niet de exameneisen aanpassen. Ook de inhoud van het examen mag niet worden aangepast.

De rector mag in het proces van het schoolexamen, dus tijdens de schoolexamens bijvoorbeeld, tijdelijk meer rekening houden met de beperking van een leerling. Maar dit moet wel heel duidelijk beschreven zijn en het einddoel moet hetzelfde zijn als voor leerlingen zonder Ernstige Reken/ Wiskunde problematiek en Dyscalculie.

In voorkomende gevallen bepaalt de directie de wijze waarop het examen zal worden afgelegd en doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de onderwijsinspectie.

7 Bijlage

Site over de standaard rekentoets en de Rekentoets Ernstige Rekenproblematiek

www.balans.nl

www.examenblad.nl